

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Висновки. Юліуш Лущок – відомий композитор сучасної Польщі, твори якого захоплюють новизною та оригінальністю композиції. Цикл п'єс “Міні-опус” для фортепіано в 4 руки є яскравим прикладом його творчості та рекомендується для ознайомлення і впровадження у педагогічну й концертну практику.

1. *Балет. Енциклопедия / гл. редактор: Ю.М. Григорович. – М., 1981.*

2. *Фрайт О. Краківський композитор у Дрогобичі. – “Галицька зоря”, 2006, 16 червня.*

3. *Энтелис Л. Встречи с современной польской музыкой. – Л., 1978. – 142 с.*

4. *Юцевич Ю.Є. Музыка. Словник-довідник. – Т., 2003, С. 352.*

5. *Agnieszka Malatyńska-Stankiewicz. Kolory muzyki czyli Awangarda i religia Juliusza Łuciuka // Pejzaż Polski. – 2004, 11 grudnia, q 48 (202).*

6. *Maciej Negrey. Juliuszowi Łuciukowi w Jego Roku Jubileuszowym //Dni muzyki J.Łuciuka z okazji 50-lecia działalności twórczy. Krakow 9 – 13 grudnia 2004.*

7. *Mieczysława Hanuszewska. 1000 kompozytorów – Polskie wydawnictwo muzyczne, 1974. – 163 с.*

8. *Wołodimir Grabowski. Grudniowe wieczory muzyczne w Krakowie. – “Gazeta Lwowska”, 2005, 15 lutego.*



(1949 – 2011)

Світлої пам'яті

Танни Мельник

викладачу-методисту

Дрогобицького державного
музичного училища імені В. Барвінського

Стаття надійшла до редакції 17.11.2011

УДК 377

Оксана Григорович, викладач Вищого професійного училища №19,
м. Дрогобич

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

У статті досліджено сучасний стан та перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), наведено типологізацію програмних засобів навчання, визначено фактори, які впливають на розвиток ІКТ, охарактеризовано національні програми інформатизації та розвитку ІКТ.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), педагогічна технологія, веб-простір, вікі-енциклопедія.

Рис.1. Літ. 8.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним з головних завдань системи середньої освіти є сформувати у випускників систему конкурентно здатних знань та вмінь, які дозволять їм стати повноправними членами сучасного суспільства. Важко переоцінити роль інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для сучасної цивілізації, адже комп'ютерна техніка щораз ширше використовується у найрізноманітніших сферах діяльності людини. Разом з тим розповсюдження комп'ютерів, електронних

іграшок, ігрових приставок, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні, потужний потік нової інформації надзвичайно сильно впливають на сприйняття людьми навколишнього світу. Особливо сильно ІКТ діють на сучасних дітей, які все частіше надають перевагу не книжці, а телевізору. Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм, набагато легше сприймає інформацію за допомогою медіа засобів. Сьогодні і педагогічна спільнота, і суспільство загалом розуміє, що володіння ІКТ є одним із базових

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

елементів сучасної освіти. Стає зрозумілим, що під час навчання як в загальноосвітніх навчальних закладах, так і в системі професійно-технічної освіти повинна і формуватись культура використання ІКТ, і самі ці технології повинні активно використовуватись у навчально-виховному процесі.

Метою статті є проаналізувати сучасний стан та окреслити перспективи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

В Україні розроблено ґрунтовну законодавчо-нормативну базу, що визначає принципи застосування інформаційно-комунікаційних технологій в системі освіти. Це Закони України “Про освіту” (1991 р.), “Про загальну середню освіту” (1999 р.), “Про професійно-технічну освіту” (1998 р.), “Про Концепцію Національної програми інформатизації” (1998 р.), Державний стандарт базової і повної середньої освіти (2004 р.), Державна програма “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006 – 2010 рр.” (2005 р.), Концепція Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій “Сто відсотків” на період до 2015 року (2010 р.).

Сфера застосування ІКТ в освіті є предметом розгляду багатьох науковців. Проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес досліджувалась у працях Б. Беседіна, А. Веліховської, М. Голованя, Ю. Горошка, В. Дровозюк, М. Жалдака, Т. Зайцевої, В. Клочка, Н. Кульчицької, К. Ламонової, Ю. Логюк, Н. Морзе, А. Олійника, К. Осенкова, А. Пенькова, С. Ракова, Ю. Рамського, В. Розумовського, С. Смирнової, В. Чирко, В. Шавальнової. Можливостям застосування ІКТ для підвищення ефективності організації навчального процесу присвячені дослідження В. Бикова, Ю. Дорошенка, М. Жалдака, І. Журавльової, В. Сергієнка, О. Єльнікової, Л. Калініної, В. Руденка.

Вклад основного матеріалу. Технологія – сукупність методів та інструментів для досягнення бажаного результату, спосіб перетворення чогось заданого в необхідне. Технологія – це наукова дисципліна, у межах якої розробляються та удосконалюються способи й інструменти виробництва. У широкому розумінні – це знання, які можна використати для виробництва продуктів (товарів та послуг) з економічних ресурсів. У вузькому розумінні технологія подається як спосіб перетворення речовини, енергії, інформації в процесі виготовлення продукції, обробки та переробки матеріалів, складання готових виробів, контроль

якості та керування. Технологія містить методи, прийоми, режими роботи, послідовність операцій та процедур, вона тісно взаємопов’язана із засобами, що застосовуються, обладнанням, інструментами, використовуваними матеріалами. Матеріальна технологія створює матеріальний продукт. Інформаційна технологія створює інформаційний продукт на основі інформаційних ресурсів [3, 192].

Технології в освіті асоціюються перш за все з поняттям “педагогічна технологія”. Ще на початку ХХ ст. Г. Мюнстерберг вводить поняття “психотехніки” і можливості її використання в педагогічному процесі. Вільно у своїх працях термін “педагогічна техніка” і поняття “педагогічна технологія” використовував О. Макаренко.

У повсякденний педагогічний лексикон поняття технології ввійшло на початку 1990-х років, та різні автори трактують його по-різному:

- педагогічна технологія – сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компоновання форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів (Б. Лихачов) [4, 28];

- педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, використовуваних для досягнення педагогічних цілей (М. Кларін) [4, 28];

- педагогічна технологія – це модель спільної педагогічної діяльності, продумана в усіх деталях з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для студента і викладача (В. Монахов) [4, 28];

- педагогічна технологія є радикальним оновленням інструментальних і методологічних засобів педагогіки і методики за умови збереження наступності в розвитку педагогічної науки і шкільної практики, набором технологічних процедур, які забезпечують професійну діяльність учителя, – гарантованістю кінцевого результату (О. Козлова) [2, 94].

Спільним в усіх визначеннях є спрямування педагогічної технології на підвищення ефективності навчального процесу, що гарантує досягнення запланованих результатів навчання.

Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, адже основу технологічного процесу навчання складає отримання і перетворення інформації.

Інформаційні технології використовують комп’ютерні та програмні засоби для реалізації процесів відбору, реєстрації, подання, збереження,

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ



Рис. 1. Типологізація програмних засобів навчання

опрацювання, захисту та передавання інформації – інформаційного ресурсу у формі даних та знань з метою створення інформаційних продуктів [3, 192].

Під інформаційно-комунікаційними технологіями розуміють сукупність методів та технічних засобів, які використовуються для збирання, створення, організації, зберігання, опрацювання, передавання, подання й використання інформації [7].

Серед факторів, які впливали на розвиток ІКТ, треба зазначити апаратне та програмне забезпечення комп'ютерів. Саме вони в першу чергу визначали можливості комп'ютера, як засобу інформаційно-комунікаційних технологій. Важливим етапом розвитку комп'ютерів, що дозволив використовувати їх у навчально-виховному процесі, є перехід від діалогових операційних систем (напр., сімейство MS DOS) до графічних (сімейство Windows). Це дозволило організувати співпрацю користувачів з комп'ютером на інтуїтивному рівні. Не менш важливим стало використання мультимедійних технологій та реалізації багатозадачності.

З розвитком апаратного та програмного забезпечення комп'ютера розвивались та вдосконалювались програмні засоби навчання, які використовують ІКТ. Типи цих засобів [8, 289] представлені на рис. 1.

Стосовно перспектив розвитку і впровадження ІКТ в даний час загально визнано, що успіх у цій сфері пов'язується з впровадженням правових засад функціонування ринку інформаційних послуг в Україні, спрямуванням освіти і науки на застосування інноваційних інформаційних і мультимедійних технологій; реформуванням науково-освітньої сфери з урахуванням формування світового інформаційного та наукового простору [1, 82].

Серед національних проектів, які спрямовані на вирішення зазначених проблем, необхідно відзначити Державну програму "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006 – 2010 рр." та Концепцію Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

інформаційно-комунікаційних технологій “Сто відсотків” на період до 2015 року, Національний проект “Відкрий світ”.

Метою Державної програми “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006 – 2010 рр.” було [6]: створення умов для розвитку освіти і науки, підвищення ефективності державного управління шляхом впровадження інформаційних та комунікаційних технологій, забезпечення реалізації прав на вільний пошук, одержання, передачу, виробництво і поширення інформації, здійснення підготовки необхідних спеціалістів і кваліфікованих користувачів, сприяння розвитку вітчизняного виробництва високотехнологічної продукції і насамперед – конкурентоспроможних комп’ютерних програм як найважливішої складової інформаційних та комунікаційних технологій сприяння переходу економіки на інноваційний шлях розвитку. Серед завдань, які були поставлені перед Програмою, зазначені і такі:

- оснащення навчальних закладів сучасним комп’ютерним та телекомунікаційним обладнанням;
- впровадження інформаційних та комунікаційних технологій у навчальний процес і проведення наукових досліджень, забезпечення доступу до національних і світових інформаційних ресурсів;
- розроблення, впровадження та легалізацію програмного забезпечення;
- залучення мережевих технічних ресурсів для забезпечення підключення наукових установ та навчальних закладів до Інтернет.

Строк дії цієї Програми закінчився, але багато проблем залишились нерозв’язаними. Тому в квітні 2011 року прийнято постанову про затвердження Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій “Сто відсотків” на період до 2015 року. Метою Програми є [5]: впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій, створення умов для поетапного переходу до нового рівня освіти на основі зазначених технологій. Основними завданнями Програми є:

- удосконалення нормативно-правової бази;
- оснащення загальноосвітніх навчальних закладів засобами інформаційно-комунікаційних технологій;
- створення відкритої мережі освітніх ресурсів;
- оновлення змісту, форм і методів навчання інформатики;
- підготовка та підвищення рівня кваліфікації вчителів.

Національний проект “Відкритий світ” має на меті створення інформаційно-комунікаційної освітньої мережі національного рівня. Суттю проекту є:

- створення освітньої інфраструктури на основі бездротової мережі четвертого покоління;
- стандартизація та уніфікація методик навчання та створення централізованої системи навчання та оцінки знань учнів;
- впровадження інформаційно-комп’ютерних технологій в систему управління освітніми установами.

В умовах глобалізації сучасного світу дедалі важливішу роль серед ІКТ займають мережеві технології, зокрема можливості мережі Інтернет. Однією з перспективних технологій, яка дозволяє спілкуватись у веб-просторі, обговорювати проблеми, обмінюватись досвідом та створювати і використовувати різноманітні освітні веб-ресурси, є вікі-енциклопедія колективного авторства.

Вікі-енциклопедія – сайт довідкового характеру, наповнення якого здійснюється спільними зусиллями великої кількості учасників. Сайт функціонує за технологією, яка називається “вікі”. Використовуючи вікі-технологію, можна швидко розміщувати різноманітні освітні веб-ресурси, обмінюватись думками, створити потужне джерело освітніх веб-ресурсів на основі вкладу багатьох учасників. Прикладом такого сайту є Wikipedia – відкрита багатомовна вікі-енциклопедія.

Використання вікі-енциклопедії у навчально-виховному процесі дає змогу:

- створити єдину платформу для надання енциклопедичних відомостей з певної галузі знань;
- активізувати використання та створення освітніх веб-ресурсів;
- організувати індивідуальну або групову роботу учнів;
- глибше вивчити потрібну галузь знань;
- скоротити час навчання і підвищити рівень підготовки учнів;
- підвищити ефективність навчання учнів.

Ще однією перспективною мережевою технологією є “Щоденник.ua”. Це безкоштовна електронна інтерактивна соціально-навчальна Інтернет-мережа, використання якої сприяє модернізації освітнього процесу, засвоєнню нових знань, умінь, навичок та створює додаткові умови для підвищення шкільної успішності. Основною метою цього Інтернет-проекту є створення єдиної освітньої мережі для всіх учасників освітнього процесу. Це інструмент, який робить процес управління освітою оперативнішим та зручнішим.

Серед функцій, які користувач має змогу використати, є розклад уроків, електронний журнал, електронний щоденник, домашні завдання, бібліотека, медіатека, словники та перекладач. Навіть тільки з переліку цих функцій видно, що вони забезпечують доступ до навчальних матеріалів, посилюють зв'язок між вчителями, учнями та батьками, підвищують зацікавленість до навчального процесу, економлять час. Важливим є і те, що працювати з таким Інтернет-проектом можуть користувачі будь-якого рівня.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що використання та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в умовах інформаційного глобального суспільства має велике значення для підвищення ефективності навчально-виховного процесу в сучасній школі. Перспективними напрямками розвитку ІКТ є розвиток мережевих технологій, гіпермедійних навчальних систем. Перспективним напрямком подальших досліджень є дослідження системного підходу до використання ІКТ у навчально-виховному процесі.

1. Довідь Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 році. – К.: Інф.-вид. центр Держкомстату України, 2006.

2. Козлова А.А. Психотехнологии как средство формирования субъективной позиции клиента системы

профконсультирования: дис. канд. психол. наук: 19.00.13 / Александра Александровна Козлова. – М., 2002. – 216 с.

3. Пасічник В.В., Шаховська Н.Б. Інформаційні компоненти інтелектуальних систем // Вісник Національного університету "Львівська політехніка": Інформаційні системи та мережі. – № 621. – С. 191–203.

4. Педагогические технологии / Под общей ред. В.С. Кукушкина. – Ростов н/Д., 2002.

5. Постанова КМУ від 13 квітня 2011 р. № 494 Про затвердження Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року // Урядовий кур'єр від 24.05.2011 – №92.

6. Постанова КМУ від 7 грудня 2005 р. № 1153 "Про затвердження Державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці" на 2006 – 2010 роки" // Урядовий кур'єр від 21.12.2005 – № 243.

7. Прилуцька Н.С. Теоретичні аспекти розвитку інформаційно-технологічної компетентності майбутніх учителів математики [Електронний ресурс]: Інформаційні технології і засоби навчання // Електронне наукове фахове видання – К., 2009. – № 2 (10). – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em10/emg.html>.

8. Шишкіна М.П. Класифікація програмних засобів навчального призначення // Наукові записки. – Випуск 82. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2009. – Частина 2. – С. 286 – 292.

Стаття надійшла до редакції 09.09.2011

УДК 811'161.2'373.7

Леся Комар, викладач Інституту підприємництва та перспективних технологій
Національного університету "Львівська політехніка"

ФРАЗЕОЛОГІЧНЕ БАГАТСТВО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються особливості української фразеології яка ґрунтується на міцному фундаменті етнографічних, фольклористичних, етнолінгвістичних, загально філологічних, а також різні аспекти фразеологічної дисципліни.

Ключові слова: фразеологізми, українська мова, фразеологія, фразеологічні одиниці.

Літ. 18.

Постановка проблеми аналіз останніх досліджень та публікацій. В давнину народ із покоління в покоління передавав стійкі вислови – гарні перлини народної мудрості. Серед фразеологізмів можемо знайти такі, що прийшли в українську мову ще із спільнослов'янської і давньоруської (водити за носа, іду на ви) і засвоєні зовсім недавно (з космічною швидкістю, потрібний як стоп-сигнал зайцю).

Цією проблемою займався багато вітчизняних та зарубіжних вчених, Ш. Баллі [2], Т.В. Булігіна, А.Д. Шмелев [3], Р.М. Вайнтрауб, [4], І.Я. Франко [17].

Серед вагомих досліджень і проектів дослідницьких груп В. Мокієнка [8], Л. Ройзензона [12], В. Телії [15], Л. Скрипник [13], О. Юрченка [18], Ф. Медведєва [7], М. Алефіренка [1], Ю. Прадіда [10], А. Івченка [5], та ін.

Українська фразеологія XIX ст. ґрунтується на міцному фундаменті етнографічних, фольклористичних, етнолінгвістичних, загально філологічних, лексико- і фразеологічних праць О. Потебні і М. Сумцова [11], та М. Костомарова, М. Номиса і П. Чубинського та багатьох інших. Пізніше, у XX ст., українські мовознавці почали розробляти різні аспекти фразеологічної дисципліни. Семантику фразеологізмів